

Landskab og Skov
J.nr. 2023 - 79914
Ref. virys
Den 14. december 2023**Samlet oversigt over supplerende oplysninger i sagen om etablering af ny gasledning fra M/R-stationen i Nakskov til kedelhuset hos Nordic Sugar***Bygherres svar skrevet i kursiv.***Supplerende oplysninger modtaget den 23. november 2023**

1) Ledningen anlægges samlet i rørgrav på 2,8 km og styret underboring på 411 m. Bygherre bedes angive hver underboring med placering (nummerering), dens præcise længde, dybde, anlægsvarighed samt årsag til at området underbores. Derudover bedes bygherre oplyse størrelsen/diameteren på selve underboringerne samt på beskyttelsesrøret.

Nummere-ring	Begrundelse for underboring	Længde (m)	Dybde (m)	Varighed (dage)
UB1	Vandløb (Halsted Å)	260	1-7 m (min 3 m under vandløbsbund)	1 dag
UB2	Rørlagt vandløb	65	1,2 m	1 dag
UB3	Rørlagt vandløb	30	0,8 m	1 dag
UB4	Rundkørsel	50	0,8 m	1 dag

Rørdiameter på beskyttelsesrør er 355 mm.

2) Ledningen anlægges samlet i rørgrav på 2,8 km og styret underboring på 411 m. Hvor mange meter rørledning forventer bygherre at anlægge pr. arbejdsdag i henholdsvis markarealer og i vejarealer? Er det bygherre selv der sørger for at fjerne og genetablere vejbelægning?

Ca. 1-400 m pr. dag i markarealer. I vejarealer er det mere vanskeligt at angive "m/dag", da der er flere processer i anlægsarbejdet. Eviden er bygherre på hele processen, men der kan godt være flere entreprenører på de enkelte processer med vejarbejdet (først spærres en delstrækning af vejbanen – herefter skæres/fræses asfalt af i passende bredde – så graves asfalt af og bortskaffes – i mellemtiden svejses ledningen sammen i passende længde – så graves jorden op og ledningen lægges i graven, hvorefter den dækkes til med det opgravede jord – efterfølgende asfalteres der igen). Disse processer kan modsat arbejdet på åbne marker godt strække sig over flere dage. Hvis ikke arbejdet kan udføres på en dag, evt. pga. kompleksiteter under vejarealet, kan det være nødvendigt at tørholde rørgraven mere end 1 dag. Men det vil dreje sig om maksimalt 1-3 dages varighed.

Processerne kan stadig opdeles på så:

Asfalt arbejde sker en dag. Oplæg af rør og svejsning sker på en dag. Og til sidst jordarbejdet og nedlægning sker på en dag, hvor ledningen dækkes til igen.

3) Er anlægsperioden januar 2023 – maj 2023? Bygherre bedes angive et tidsestimat for delelementernes anlægsperiode, dvs. gasledningen anlægges i markarealer xx – xx og gasledning anlægges i vejarealer xx – xx, arbejde.

Arbejde i markarealer: jan-feb. Arbejde i vejarealer: feb.-maj.

4) I dette projekt vil rør opbevares på MR-stationen syd for Halsted Å og nord for Halsted Å. Det er uvist hvor depotpladsen nord for Halsted Å er placeret. Bygherre bedes angive denne enten ved kortmateriale eller opdaterede Shapefiler.

Det vil være inden for arbejdsarealet, hvor lastbilen kan læsse rør af fra vej med kran. Se nedenstående billede. Se vedlagt billede.

5) Der anvendes vand til produktion af boremudder svarende til ca. 83 m³ (ca. 330 L pr. meter underboring). 0,33 m³ pr. meter x 411 meter underboring = 135,63 m³. Hvordan får bygherre vandforbruget til ca. 83 m³? Bygherre bedes bekræfte de resterende ressourcetal.

Der anvendes vand til produktion af boremudder, svarende til ca. 206 m³ (ca. 502 L pr. m underboring). Der anvendes ca. 12,6 kg. Bentonit pr. m boring, svarende til ca. 2,5 % bentonit i forhold til vand. Hvis der anvendes additiver, tilsættes der ca. 1-5 % additiver til den tilsatte bentonit. Da bentonitten kun udgør ca. 2,5 % af boremudderblandingen, vil den samlede mængde additiver i boremudderblandingen svare til 0-1 %. Oftest er det ikke nødvendigt at anvende additiver. Det udgør i alt ca. 0,5 tons boremudder pr. m boring.

Boreslam fjernes med slamsuger og genanvendes eller køres til deponi. Det forventes at være ca. 213 tons eller mindre.

6) Der produceres ikke affaldsmængder i anlægsfasen der ikke kan håndteres af eksisterende affaldshåndteringssystemer. Eksisterende affaldssystemer? På sukkerfabrikkerne?

Der kan genereres en mindre mængde afskårne plastikstykker fra rørene. Dette kan afhændes til eksisterende affaldshåndteringssystemer (genbrugspladser/renovation). Dertil vurderes det at der genereres ca. 135 m³ asfalt, der sendes til genanvendelse eller bortskaffes efter gældende regler og til godkendt modtager.

7) Anlægsarbejdet sker inden for normal arbejdstid, svarende til hverdage fra mandag til fredag mellem kl. 7.00 og 18.00 og lørdage mellem kl. 7.00 og 14.00. Ifølge Lolland Kommunes forskrifter for midlertidige støjende, støvende eller vibrationsfrembringende aktiviteter, må arbejdet kun foregå på hverdage fra mandag til fredag mellem kl. 7.00-18.00. Bygherre bedes bekræfte at det er tilfældet for dette projekt eller angive, at bygherre ønsker at arbejde uden for normal arbejdstid, såfremt Lolland Kommune giver dispensation hertil.

Det bekræftes at der kun arbejdes med støjende, støvende eller vibrationsfrembringende aktiviteter på hverdage mellem 7.00-18.00.

8) Afhængig af vejr situationen kan der forekomme lokale støvgener under anlægsarbejdet. Foretager bygherre sig noget for at reducere støvgenerne, f.eks. gøre jorden våd inden anlægsarbejdet påbegyndes/undervejs i anlægsarbejdet?

Hvis det viser sig at arbejdes medføre særlige støvgener, som følge af tørke kan vi undtagelsesvist sprinkle med rent vand for at minimere støvgener. Det vil dreje sig om markarealerne i tilfælde af tørke. Sandsynligheden vurderes dog at være lav, da arbejdet i markarealerne vil foregå i de januar/februar, hvor tørke normalt ikke forekommer.

9) Anlægget trykprøves før idriftsættelse. Bygherre bedes beskrive hvordan trykprøvningen foregår. Hvis trykprøvningen er forbundet med et forbrug af vand, skal bygherre redegøre for hvor vandet kommer fra samt hvordan det bortskaffes.

Ledningerne trykprøves med nitrogen og er derfor ikke forbundet med vandforbrug. Nitrogen er en luftart og efter endt trykprøve, afblæses det til atmosfæren.

10) Projektet vurderes ikke at påvirke §3-beskyttede naturområder væsentligt. Der er § 3 beskyttede søer inden for ca. 10-65 meter og moser inden for ca. 130-160 meter af arbejdsbæltet. Hvad er bygherres argumentation for at projektet ikke påvirker § 3 natur væsentligt?

Naturområderne påvirkes ikke fysisk, som følge af gravearbejde. Naturområderne vegetation og dyreliv påvirkes derfor ikke. Der er ikke væsentlige emissioner eller hydrologiske effekter, som følge af anlæggelsen, der kan påvirke en kemiske eller hydrologiske tilstanden af naturområderne.

11) Ledningen passere Halsted Å med styret underboring. I forbindelse med et eventuelt blow-out i forbindelse med underboringen af Halsted Å, mangler der oplysninger om mængden af boremudder, der i worst case kan forventes at slippe ud i vandløbet, tidspunkt på året for blow-out og udbredelsen med dertilhørende aflejring. Hertil mangler der beskrivelse af hvordan boremudderet fra et potentielt blow-out vil spredes og påvirke f.eks. fiskenes gydebanker (afhængig af tidspunkt på året) eller smådyr, og en vurdering af om disse påvirkninger kan medføre tilstandsforringelser eller manglende mål opfyldelse i de pågældende vandområder. Der henvises særligt til to af de målsatte vandområder. Til worst-case scenariet savnes oplysninger om hvor meget af den undslupne boremudder, som det forventes er muligt at opsamle.

Ved anvendelse af aflastningshuller nær vandløbet, forventes der maksimalt at kunne frigives 0-4 m3 boremudder ud i vandløbet. På grund af vandløbets begrænsede bredde, forventes det at langt størstedelen af boremudderet kan suges op i forbindelse med beredskabsplanens procedure. Erfaringer viser at op mod 90 % boremudder kan opsamles, hvis udslippet registreres hurtigt.

12) Der er ca. 419 m fra ledningstracéet til nærmeste Natura 2000 område, Fuglebeskyttelsesområdet Nakskov Fjord og Indrefjord (F88) og Ramsar område Nakskov Fjord og Indrefjord (nr. 23). Bygherre bedes angive hvorfor projektet ikke påvirker H158, som også er en del af N179. H158 inkluderer 18 naturtyper og 1 art.

Se opdateret bilag.

13) Det skal beskrives hvor projektområdet er placeret i forhold til målsatte og ikke målsatte vandforekomster, herunder vandløb, søer, grundvandsforekomster og kystvande – både inden og uden for projektområdet. Det er vigtigt at belyse, om projektet nedstrøms afvander til målsat vandforekomst herunder kystvande, og hvad sammenhængen til opstrøms beliggende vandforekomster er.

For hver målsat vandforekomst, der direkte eller indirekte kan blive berørt af projektet, skal tilstanden for vandforekomsternes respektive kvalitetslementer angives.

Halsted Å er målsat og har hydrologisk forbindelse til Nakskov Indrefjord (sø), som også er målsat og pt i både ringe økologisk tilstand og ikke-god kemisk tilstand. Her gælder det, at hvis et målsat vandområde allerede er i dårlig tilstand på et kvalitetslement, udgør enhver forringelse af dette element imidlertid en forringelse af tilstanden i vandområdet. Der skal foretages en vurdering af om projektet kan medføre at den aktuelle tilstand forringes, eller at fastlagte miljømål ikke kan opnås for søen, jf. indsatsbekendtgørelsens § 8.

Målsatte vandløb: Ledningen underbores det målsatte vandløb Halsted Å, som er i samlet god økologisk tilstand og kemisk ukendt tilstand. Det vurderes at underboringerne og det øvrige anlægsarbejde ikke vil påvirke den økologiske tilstand af Halsted Å, da underboringen vil ske minimum 3 m under vandløbsbunden. Underboringen vil ikke startes nærmere end 10 m til vandløbsbrinken, hvorfor det vurderes at der ikke er chance for påvirkning af vegetation og brinkscred. I tilfælde af blowout, vurderes det, at det meste af boremudderet vil sedimentere og kunne suges kontrolleret op, jf. beredskabsplanen. Der eventuelle boremudderprodukter der anvendes overholder kriterierne i DHI-rapporten jf. også rk. 21, så det vurderes det ikke at den kemiske tilstand af vandløbet påvirkes væsentligt. Opstrømsarealer eller opstrømsvandforekomster påvirkes ikke som følge af underboringen, da materiale fra potentielt blowout forbliver omkring udslippet, eller flyttes nedstrøms vandløbet med vandmassen.

Målsatte søer: Projektarealet ligger ca. 2,3 km fra den målsatte sø Nakskov Indrefjord. Søen er i samlet moderat økologisk tilstand og ikke god kemisk tilstand. Projektet har ikke direkte påvirkning på søen og vurderes ikke at påvirke søens tilstand, da projektet ikke medføre emissioner eller udledninger. Ledningen bores under Halsted Å, der ender i Nakskov Indrefjord. Kun i tilfælde af blow-out under Halsted Å, vurderes det at kunne påvirkning på søen. Langt størstedel af boremudderet vil kunne suges op ved potentielt blowup i vandløbet lige omkring udslippet. Før vandløbet udmunder i Nakskov Indrefjord ender det i et bassin ved avnede pumpestation, med stillestående vand, hvor sedimentation kan forekomme. Eventuelle boremudderprodukter der anvendes overholder kriterierne i DHI-rapporten jf. også rk. 21. Sammenholdt med at det at tilførsel af boremudder til søen, vurderes det at søens tilstanden vil være så begrænset og fortyndet at det ikke har betydning for søens målsætning om god kemisk tilstand.

Målsatte kystvande: Nærmeste målsatte kystvandsområde er Nakskov Fjord, der ligger ca. 3,1 km fra projektarealets krydsning af Halsted Å. Vandområdets samlede økologiske tilstand er god og vandområdets kemiske tilstand er god. Den eneste sandsynlige påvirkning vil være fra et potentielt blow-

up under Halsted Å. Da evt. frigivet boremudder skal gennem Halsted Å og Nakskov Inderfjord, vurderes det at indholdsstofferne vil være så fortyndet i vandmasserne, før det når frem til kystområdet, at kystområdet ikke påvirkes væsentligt.

Grundvand: Der er på en lille del af strækningen ved Maribovej registreret terrænnært grundvand i god kemisk tilstand. Grundvandstilstanden vurderes ikke påvirket væsentligt da anlæggelsen sker i rørgrav uden anvendelse af kemikalier. Det vurderes ikke at regionale eller dybe grundvandsforekomster påvirkes, da anlægsarbejdet sker terrænnært og der i øvrigt kun anvendes boremudderprodukter der er vurderet i DHI-rapporten. Der anvendes ikke øvrige kemikalier i forbindelse med anlæggelsen.

14) I Evida stiller vi krav til vores entreprenører, at der kun anvender additiver (og koncentrationer), som er dokumenteret uskadelige for jord, grundvand og overfladevand jf. DHI-rapporten "Risikovurdering af boremudderprodukter, 16. august 2021" samt DHI's supplerende risikovurdering "Sammendrag af risikovurdering af boremudderprodukter, 22. oktober 2021. Bygherre bedes redegøre for at vurderingerne i DHI-rapporterne er dækkende for det konkrete projekt, herunder at boremudders sammensætning er identisk med det, der er vurderet på i rapporterne, samt at projektet anvender tilsvarende (eller lavere) mængder af de produkter, som er vurderet på i rapporterne.

Evida stiller krav til at entreprenørerne forholder sig til de additiver der anvendes til underboringer.

1. Der må kun anvendes de undersøgte additiver, der er angivet i DHIs rapporter.

2. Der må kun anvendes boremudderprodukter i de koncentrationer, der er angivet i DHI's risikoreporter.

3. Hvis produktbladet/deklarationen tilhørende det enkelte additiv er nyere end DHI's risikovurderinger fra 2021, skal det sikres at koncentrationen af potentielt skadelige indholdsstoffer ikke er højere end, den sammensætning, der er angivet i DHI's risikovurdering.

4. Hvis produktbladet/deklarationen tilhørende det enkelte additiv er nyere end DHI's risikovurderinger fra 2021, skal det sikres at der ikke er tilføjet nye komponenter og indholdsstoffer der ikke er undersøgt gennem DHI's risikovurdering.

Hvis ingredienssammensætningen i det enkelte additiv er uændret i forhold til DHI's risikovurdering - Eller hvis ingredienssammensætningen, af potentielt skadelige indholdsstoffer i ingredienssammensætningen er lavere end i DHI's risikovurdering, kan additiver fortsat anvendes.

15) Overfladevand vil blive tilledt omkringliggende arealer til lokal nedsivning. Hvis ikke der er mulighed for at bortlede overfladevand/tilstødende grundvand efter ovenstående forholdsregler, bortledes vandet med slamsuger. Bygherre bedes bekræfte, at vand fra tørholdelse af gruberne kun vil blive bortledt til omkringliggende marker såfremt gruberne er placeret uden for områdeklassificeringen og endnu ikke har været i kontakt med boremudder – ellers bortledes tørholdelse af gruberne til spildevandssystem efter tilladelse fra Lolland Kommune.

Det bekræfter Evida.

16) Når boringer krydser vandløb, tilstræbes det at lægge boringen min 1 m under vandløbsbunden. Kan bygherre bekræfte, at underboringen starter og slutter således at vandløbsbrinken og 2 meter bræmmen ikke beskadiges?

Ja. I det her tilfælde vil man ikke starte boringen nærmere end 10 m fra brinken.

17) Bygherre bedes bekræfte, at der udarbejdes en generisk beredskabsplan i samarbejde med Lolland Kommune.

I samarbejde med entreprenører og Lolland kommune.

18) Hvor mange transporter forventer bygherre i forbindelse med projektet? Hvilke trafikale ændringer vil der være behov for i forbindelse med dette projekt? F.eks. hastighedsnedsættelser, midlertidig lysreguleringer osv., som kunne være generende for omkringboende. Her tænker specielt på anlægsarbejdet i vejarealer i beboelsesområder.

Til og fra kørsler til projektområdet

PE-materialer - ca 12 lastvogne

Bortskaffelse af asfalt - $0,1 \cdot 1350 = 135 \text{ m}^3 = 7 \text{ læs}$

Ny asfalt tilkørsel - $0,1 \cdot 1350 = 135 \text{ m}^3 = 7 \text{ læs}$

Jernplader - 2 læs

Boremudder tilkørsel - 213

Boremudder til deponi - 213 tons

Sand - maksimalt 27 læs

Ledningen lægges ned under en vejbane under Maribovej. Det betyder at der vil være trafikregulerende forhold på vejen i anlægsperioden. Der arbejdes ikke på hele strækningen på samme tid, men den deles op i mindre dele. Den østgående vejbane afspærres på den strækning, hvor der arbejdes i vejarealet. Hvis vestgående vejbane ikke kan opdeles til to vejbaner, indstilles der midlertidig lysregulering. Entreprenøren tilsikre at indkørselsforholdene til beboelsesejendommene syd for Maribovej bevares, med jernplader. Indkørselsforholdene kan midlertidig være begrænset, men dette koordineres mellem entreprenør og beboere.

18b) bygherre nævner, at der skal tilkøres 213 tons boremudder til projektområdet og efterfølgende bortskaffes 213 tons boremudder - hvor mange læs svarer det til?

En større slamsuger kan i have 14 kbm med i tanken. Da boremudder primært består af vand, må man antage at boremudder ca. har en massefylde svarende til vand. Så for at køre 213 tons boremudder væk er det ca. 15 transporter. Det er igen worst-case scenariet, da boremudder i visse tilfælde kan genbruges og boremudderet også delvist aflejres i borehullet. Så i praksis er det færre transporter.

19) Kun afmærkningsstanderne vil være synlige i drift. Hvor høje er disse?

Afmærkningsstandere er 200 cm lange og sættes 60 cm i jorden. Så de er 140 cm over terræn. Se billede af stander.

20) Kan byherre bekræfte, at der ikke anvendes køreplader i beskyttet natur – heller ikke ved oprensning af potentielt blow-out?

Ja. Det vurderes ikke nødvendigt at anvende køreplader i beskyttet natur, ved potentielt blow-out og ved projekteret anlæggelse.

Supplerende oplysninger modtaget den 29-30. november 2023

21) Evida har skrevet i ansøgningsmaterialet, at bionaturgasledningen kan lede op til 2.900 Nm³ gas i timen, men Nordic Sugar har angivet, at de forventer levering af ca. 8.000 Nm³ gas pr. time. Hvordan hænger det sammen?

Det er regnet ud fra det gennemsnitlige forbrug over et år, skaleret ned til timer. Evidas ledning har en maksimal gasflowkapacitet på ca. 10.000 Nm³ gas/ time.

22) Evida oplyser, at gasledningen ibrugtages pr. 1. juli 2024 og dermed at arbejdet på sukkerfabrikken sker i maj-juni 2024. Det var også det der blev nævnt på vores møde den 10. november, men jeg kan se, at sukkerfabrikken i sin ansøgning har angivet at deres arbejde udføres i juni-august 2024. Miljøstyrelsen har behov for afklaring af anlægsperioden. Udfyld derfor nedenstående tabel.

Evidas ledning kan godt stå klar og gaspåfyldt til d. 1. juli. – før Nordic Sugars anlæg er i drift.

Projektets delelementer	Anlægsperiode
Etablering af gasledning i markarealer (Evida)	Januar-februar 2024
Etablering af gasledning i vejarealer (Evida)	Februar-maj 2024
Nedrivning af kul- og slaggetransport-systemet	Juni 2024
Etablering af gasledningen på sukkerfabrikkens grund	Juni-august 2024
Arbejde i kedelhuset	Juni-august 2024
Ibrugtagning af gasledningen	September 2024

23) Områdeklassificering. Arbejdet i vejarealer er placeret inden for områdeklassificering. Kan Evida bekræfte, at tørholdelse af boregruber og rørgrave for denne delstrækning udelukkende vil ske til spildevandssystem efter tilladelse fra Lolland Kommune?

Ja. Bortledning af vand for områder med områdeklassificering, udledes ikke til nedsivning på andre matrikler.

24) Havstrategi. Der mangler behandling af havstrategien, dvs. de 11 deskriptorer. Hvis en deskriptor vurderes ikke at være relevant, mangler argumentationen for ikke at foretage vurderingen af den potentielle miljøpåvirkning. Det nemmeste vil være at udfylde en tabel – forslag til tabel ses herunder.

Deskriptor	Miljømål	Vurdering
Nr. 1 - Biodiversitet	God miljøtilstand er, når biodiversiteten opretholdes, og tætheden af arter svarer til de fremherskende forhold, og når habitattypens tilstand ikke påvirkes negativt af menneskeskabte belastninger.	Projektet sker på land og medføre ikke direkte påvirkning på opretholdelse af biodiversiteten i havmiljøet. Projektet medfører hverken tilføjelse af næringsstoffer, iltforbrugende eller forurenende stoffer til havmiljøet, der kan påvirke det eksisterende eller fremtidige grundlag for biodiversiteten. I yderste konsekvens kan der ved blowout under Halsted Å, frigives en begrænset mængde boremudder. Der kan i visse tilfælde anvendes additiver i forbindelse med styrede underboringer. I tilfælde af blowout vil en lille og ubetydelig mængde additiver nå havmiljøet. Før boremudderet når havmiljøet, vil størstedelen af boremudderet være sedimenteret, eller være så fortyndet i vandfasen, at det ikke vurderes at påvirke arters sundhed. Det sikres at der ikke anvendes additiver, der er skadelige for organismer ved kun at anvende additiver, der er vurderet uskadelige for vandmiljø og organismer i DHI-rapporterne. Der anvendes ikke pesticider og biocider i forbindelse med projektet. Projektet vurderes ikke at være til hinder for opnåelse af god miljøtilstand mht. biodiversitet i vandområdet i øvrigt, hverken i anlægsperioden eller driftsperioden, da den idriftsatte ledning ikke medføre emissioner, udledninger eller hydrologiske påvirkninger der direkte kan påvirke eller påvirke grundlaget for biodiversiteten.
Nr. 2 – Ikkehjemmehørende arter	God miljøtilstand er, når indførelsen af ikkehjemmehørende arter via menneskelige aktiviteter er minimeret og så vidt muligt reduceret til nul, og den geografiske udbredelse ikke medfører	Projektet medfører ikke at der kan medbringes eller udsættes ikke hjemmehørende arter til natur og havmiljø, da projektet ikke omfatter arbejde med biologiske produkter. Den jord der håndteres i projektet, håndteres lokalt omkring arbejdsarealet.

	<i>negative effekter på havets arter og naturtyper.</i>	<i>Projektet vurderes ikke at have væsentlig negativ påvirkning på at opnå god miljøtilstand</i>
<i>Nr. 3 - Erhvervs-mæssigt udnyttede fiskebestande</i>	<i>God miljøtilstand er, når populationerne af alle fiske- og skaldyrarter, der udnyttes erhvervsmæssigt, ligger inden for sikre biologiske grænser og udviser en alders- og størrelsesfordeling, der er betegnende for en sund bestand.</i>	<i>Projektet sker på land og vedrører ikke erhvervsmæssigt udnyttede fiskebestande.</i>
<i>Nr. 4 Havets fødenet</i>	<i>God miljøtilstand er, når alle kendte elementer i havets fødenet er til stede og forekommer med normal tæthed og diversitet samt er på niveauer, som sikrer en stabil artstæthed og opretholdelse af arternes fulde reproduktionsevne.</i>	<i>Projektet sker på land og vurderes ikke at påvirke havets fødenet. I yderste konsekvens, vil frigivelse af boremudder i vandløb i forbindelse med blowout, betyde at der udledes en lille mængde boremudder til vandmiljøet. Før boremudderen når havmiljøet, vil størstedelen af boremudderen være sedimenteret, eller være så fortyndet i vandfasen, at det ikke vurderes at påvirke arter i fødenettet.</i>
<i>Nr. 5 Eutrofiering</i>	<i>God miljøtilstand er, når menneskeskabt eutrofiering er minimeret, navnlig de negative virkninger heraf såsom tab af biodiversitet, forringelse af økosystemet, skadelige algeopblomstringer og iltmangel på havbunden.</i>	<i>Der udledes og anvendes ikke næringsholdige produkter i projektet. En potentiel eutrofieringskilde kan alene forekomme i tilfælde af blowout under Halsted Å, hvis der vil være behov for inddæmning af boremudder. I dette tilfælde kan vandløbsbunden påvirkes, hvilket kan frigive næringsrig bundsedimentation, som frigives til havmiljøet med vandstrømmen. Mængden vurderes dog af ubetydelig karakter, på grund af den lille og ubetydelige mængde.</i> <i>Projektet vurderes ikke at have væsentlig negativ påvirkning på at opnå god miljøtilstand</i>
<i>Nr. 6 Havbundens integritet</i>	<i>God miljøtilstand er, når havbundens integritet er på et niveau, hvor økosystemernes struktur og funktioner bevares, og når havbundens biodiversitet er opretholdt, og udstrækning af tab og negative effekter pr. habitattype ikke overstiger kommende tærskelværdier fastsat i EU.</i>	<i>Projektet vedrører ikke havbunden.</i> <i>I yderste konsekvens vil frigivelse af boremudder i Halsted Å, betyde at der udledes en lille mængde boremudder til vandmiljøet. Før boremudderen når havmiljøet, vil størstedelen af boremudderen være sedimenteret, eller være så fortyndet i vandfasen, at det ikke vurderes at påvirke havbundens integritet i væsentlig grad.</i>
<i>Nr. 7 Hydrografi</i>	<i>God miljøtilstand er, når permanent ændring af de hydrografiske egenskaber ikke påvirker de marine økosystemer i negativ retning.</i>	<i>Projektet sker på land og har ikke påvirkning på havets hydrografi.</i>

Nr. 8 Forurenende stoffer	God miljøtilstand for koncentrationer og arters sundhed er, når koncentrationerne af forurenende stoffer ikke overskrider fastsatte tærskelværdier.	Projektet sker på land og har ikke direkte udledning af forurenende stoffer til havmiljøet. I yderste konsekvens kan der ved blowout under Halsted Å, frigives en begrænset mængde boremudder. Der kan i visse tilfælde anvendes additiver i forbindelse med styrede underboringer. I tilfælde af blowout vil en lille og ubetydelig mængde additiver nå havmiljøet. Det er langt fra alle boringer, hvor der anvendes additiver. Før boremudderet når havmiljøet, vil størstedelen af boremudderet være sedimenteret, eller være så fortyndet i vandfasen, at det ikke vurderes at påvirke arters sundhed. Det sikres at der ikke anvendes additiver, der er skadelige for organismer ved kun at anvende additiver, der er vurderet uskadelige for vandmiljø og organismer i DHI-rapporterne. Der anvendes ikke pesticider og biocider i forbindelse med projektet. Anvendelsen af additiver er beskrevet yderligere i projektbeskrivelsen og skema for supplerende spørgsmål.
Nr. 9 Forurenende stoffer i fisk og skaldyr til konsum	God miljøtilstand er, når der ikke er signifikante overskridelser af gældende maksimalgrænseværdier i fødevarelovgivningen for fisk og skaldyr til konsum.	Projektet sker på land og har ikke direkte udledning af forurenende stoffer til havmiljøet. I yderste konsekvens kan der ved blowout under Halsted Å, frigives en begrænset mængde boremudder. Der kan i visse tilfælde anvendes additiver i forbindelse med styrede underboringer. I tilfælde af blowout vil en lille og ubetydelig mængde additiver nå havmiljøet. Før boremudderet når havmiljøet, vil størstedelen af boremudderet være sedimenteret, eller være så fortyndet i vandfasen, at det ikke vurderes at påvirke arters sundhed. Det sikres at der ikke anvendes additiver, der er skadelige for organismer ved kun at anvende additiver, der er vurderet uskadelige for vandmiljø og organismer i DHI-rapporterne. Der anvendes ikke pesticider og biocider i forbindelse med projektet. Anvendelsen af additiver er beskrevet yderligere i projektbeskrivelsen og skema for supplerende spørgsmål. På grund af projektets karakter, placering og afstand til havmiljøet vurderes projektet ikke at bidrage til en overskridelse af fødevarelovgivningens maksimalgrænseværdier for fisk og skaldyr til konsum.
Nr. 10 Affald	God miljøtilstand er, når egenskaberne ved og mængderne af affald i havet ikke skader kyst og havmiljøet.	Projektet sker på land og medføre ikke frigivelse af affald til havmiljøet.

Nr. 11 Undervandsstøj	God miljøtilstand er, når undervandsstøj befinder sig på et niveau, der ikke påvirker arter i negativ retning.	Projektet sker på land og ud fra projektets afstand til haven, vurderes det ikke at medføre undervandsstøj.
-----------------------	--	---

25) Miljøstyrelsen har brug for at vide mere om arbejdet inden på sukkerfabrikkens grund, herunder hvad nedrivningsarbejdet og arbejdet inden i kedelhuset består af. Dette er for at vurdere, hvorvidt arbejdet kan medføre gener for omkringboende.

Nedrivningsarbejdet består af fjernelse af en gammel kul/slaggetransportvej (hængende skinne + vogn) ind i Kedelhus, som skal lette rørindføring i Kedelhuset. Det er muligt, at det ikke bliver nødvendigt at nedtage transportvejen. Arbejdet i Kedelhuset består i montering af rør og ventiler til fremføring af gassen til de 3 kedler (K60, K61, Sommerkedel).

26) Er det korrekt forstået, at der ikke udføres gravearbejde på sukkerfabrikkens grund? Det er uklart for Miljøstyrelsen hvordan stålrørene etableres 2,2 meter over tagrækken - kræver det fundamenter som kan holde stålrørene i denne højde?

Der skal ikke udføres gravearbejde på fabrikkens grund fra Evidas ventilskab, da rørføringen er overjordisk.

27) Hvor mange transportere forventer Nordic Sugar behov for til henholdsvis levering og bortskaffelse af materialer?

Skøn: levering 5-10 lastbiler, bortskaffelse: 5 lastbiler.

28) Kan Nordic Sugar bekræfte, at bortskaffelse af de 2 tons stål fra demonteringen af kul- og slaggetransport-systemet sker til godkendt modtageanlæg?

Bekræftes hermed.

29) Nordic Sugar gør opmærksom på, at støj-grænseværdierne ikke er identisk med de vejledende grænseværdier for støj fra industrivirksomheder. Betydningen af dette uddybes.

Støj-grænseværdierne for Nordic Sugar Nakskov's drift og vedligehold er fastlagt i gældende miljøgodkendelse, disse grænseværdier er generelt højere end de vejledende grænseværdier. De myndighedsmæssige rammer for støj ifm. anlægs- og nedrivningsarbejder er fastlagt i en forskrift for Lolland Kommune (link: <https://lolland.viewer.dkplan.niras.dk/plan/15#/>)

Supplerende oplysninger modtaget den 8-13. december 2023

30) Forbrug af sand er angivet til at være maksimalt 544 m³. Bygherre oplyser, at der ikke fjernes jord, selvom der anvendes sand, da jorden kan udjævnes i arbejdsbæltet. Miljøstyrelsen kan ikke se hvordan det er muligt at udjævne op til 544 m³ på en 2,8 km strækning. Bygherre bedes redegøre for dette.

544 m³ er et estimat ud fra absolut worst-case, hvor der sandomfyldes på hele traceet. Da der anvendes rør der ikke behøver sandomfyldning, vurderes de realistiske forbrug ikke i nærheden af 544 m³. Ledningens længden hvor traceet etableres i åben rørgrav er ca. 2,8 km. Heraf ca. 1,3 km i markareal.

Hvis der sandomfyldes i markareal kan jorden nemt udjævnes inden for arbejdsarealet, uden væsentlig terrænændring. Ca. 1,5 km anlægges i vejareal, hvor rørgraven er reduceret i bredden. Der vil med meget stor sandsynlighed ikke være behov for sandomfyldning på hele strækningen. Så der vil worst case være behov for 291 m³ sand på denne strækning, med antagelse af, at ledningen sandomfyldes på hele strækningen. Det er rigtigt at der på denne strækning kan være behov for at køre overskudsjord væk, for ikke at lave en vulst på vejen. Så det er bortskaffelse af yderligere 291 m³ jord, svarende til ca. 13 lastvogne. Men sandsynligvis meget mindre.

31) Jordflytning. Kan bygherre bekræfte, at jordflytning og -håndtering, hvis det viser sig at blive behov for dette, vil ske i overensstemmelse med Jordflytningsbekendtgørelsen og at flytning af jord fra områdeklassificerede områder anmeldes til Lolland Kommune?

Ja.

32) Bygherre bedes give en beskrivelse af vandløbets karakter, herunder bredde, dybde og vandføring. Derudover mangler bygherre at angive hvorvidt vandløbet indeholder gydebanker og stryg - og om disse påvirkes af projektet.

Lolland Kommune oplyser at der er lav vandgennemstrømning på strækningen. Hvor ledningen krydser vandløbet er bredden ca. 4-5 m bred og ca. 0,5-1 m dyb, afhængig af vandstand og årstid. Der er ikke gydebanker og stryg i denne del af vandløbet. Det skyldes primært at alt vandet pumpes ud af vandløbet ved pumpestationen, så der kan vandrende fisk kan ikke komme til vandløbet.

33) Bygherre oplyser, at mængden af boremudder, som frigives ved et potentielt blow-out, kan variere fra en skovfuld til flere kubikmeter. Bygherre bedes præcisere hvor mange "flere" kubikmeter er. Der er her tale om en generelt tekst, så Miljøstyrelsen efterspørger Evidas erfaringer med blow-out-størrelser, fra en skovfuld til XX m³?

Evida har ikke erfaring med blow-out under vand, men oplysninger hentes fra øvrige projekter. Sætningen er taget ud af en generel metodebeskrivelse. Oplysninger om potentiel frigivelse er oplyst i seneste skema for supplerende oplysninger. som i øvrigt også kommer i nedenstående pkt. 0-4 m².

34) Det forventes, at der kan blive frigivet 0-4 m³ boremudder ved et potentielt blow-out i Halsted Å og at op mod 90 % af blow-out-materialet kan fjernes nær udledningsstedet. Bygherre bedes præcisere, hvor tæt på udledningsstedet boremudderet forventes at blive opsamlet (f.eks. inden for 5 meter) samt angive argumentationer for, at størstedelen af boremudderet kan opsamles i Halsted Å, som umiddelbart er et bredt vandløb.

Hvor ledningen krydser Halsted å, er vandløbet ca. 4-5 m bredt. Vandføringen er langsom, så spredningen er boremudder vil ikke forekomme hurtigt. Derfor kan udslippet inddæmmes med brøndring eller sække for at suge potentielt boremudder op. Blowoutets kilde kan hurtigt findes, på grund af den lave vandstand. Og på grund af den lave vandgennemstrømningshastighed, vurderes det at størstedelen af boremudderet kan suges op inden for 0-5 m fra udslippet.

35) Bygherre nævner "Hvis produktbladet/deklarationen tilhørende det enkelte additiv er nyere en DHI's risikovurderinger fra 2021, skal det sikres at koncentrationen af potentiel skadelige indholdsstoffer ikke er højere end, den sammensætning, der er angivet i DHI's risikovurdering" og "Hvis produktbladet/deklarationen tilhørende det enkelte additiv er nyere en DHI's risikovurderinger fra 2021, skal det sikres at der ikke er tilføjet nye komponenter og indholdsstoffer der ikke er undersøgt gennem DHI's risikovurdering". Hvordan vil bygherre sikre dette?

Evida indsamler i samarbejde entreprenører, oplysninger om boremudderprodukter hos producenterne om nylige og væsentlige ændring ingredienssammensætningen, af de i DHI-rapporten nævnte boremudderprodukter. Hvis producenterne har oplysninger om ændringer i ingredienssammensætningen, anvendes produkterne ikke, hvis produkterne indeholder nye stoffer eller i højere koncentrationer end i 2021.

36) Bygherre bedes begrunde hvorfor projektet er sammenligneligt med det projekt DHI-rapporterne er baseret på (Baltic Pipe)?

DHI-rapporten er lavet i forbindelse med anlæggelsen Energinets anlæggelse af Baltic Pipe-gasledningen. Indeværende projekt er af væsentlig mindre karakter end Baltic Pipe, i både længde og rørdiameter. Det anvendte mængder af boremudder og boremudderprodukter til Baltic Pipe, er i forhold til dette projekt meget højere. Det vurderes derfor at dette projekt kan indeholdes, i DHI-rapportens vurdering af boremudderprodukternes påvirkning på miljø og grundvand, da det forventede forbrug af additiver er væsentlig mindre end det, der blev anvendt i forbindelse med Baltic Pipe-projektet.

37) Aflastningshuller. Bygherre bedes forklare funktionen af disse samt hvordan bygherre kan sikre, at blow-out vil ske i aflastningshullerne.

Et aflastningshul er i princippet et "kontrolleret blowout", hvor man på et udvalgt sted, laver en boregang fra terræn og ned til den styrede underboring. Det høje tryk i den styrede underboringen opstår ofte, når ledningen trækkes tilbage gennem boregangen. Hvis man derfor bore ned til underboringen, på træksiden af røret, vil boremudderet trykkes om gennem aflastningshullet i stedet for det overliggende jordlag. Fra aflastningshullets udmundning på terræn, kan man stå med en slamsuger/pumpeudstyr og suge boremudderet op.

38) Havørn. Det skal afklares hvorvidt der er havørnereder i nærheden af projektet (inden for ca. 1 km).

Der er ikke registreringer der tyder på havørnereder inden for 1 km af tracéet. Lolland kommunes naturafdeling har heller ikke kendskab til havørnereder i umiddelbar nærhed til traceet.

39) Servitutrestriktioner. Gælder det, at arealerne ikke må bebygges eller beplantes med træer med dybdegående rødder, men at landbrugsjord fortsat må drives? Bygherre bedes eftersende servitutrestriktionerne.

Ja. Det gælder at arealerne ikke må bebygges eller beplantes med træer med dybdegående rødder, men at landbrugsjord fortsat må drives. Vedlagt er servitut.

40) Sammenfaldende arbejde på M/R-stationen Nakskov. Bygherre bedes angive hvilket arbejde der skal foretages på M/R-stationen i indeværende projekt, samt hvilket arbejde fra det andet projekt, som kan falde sammen med indeværende projekt.

Stationsarbejdet omfatter opsætning af M/R-station og tilslutning til nyt F-net. Stationen er sidste M/R-station på GGLF-forbindelsen. Stationsarbejdet er projekteret, så det klargøres med en PE-ledning ud over hegnsgrænsen på stationsarealet. (entreprisegrænsen). Der er vedlagt et billede med en klar lokation entreprisegrænsen. På dette punkt svejses PE-tilslutningsledningen sammen med forbindelsen til M/R-stationen.

Dette projekt omfatter derfor ikke gravearbejde og svejsearbejde inde på stationsarealet. Dog kan projektet anvende stationsarealets arealer til materialeopbevaring og mandskab. Der kan derfor være sammenfald med transporter til og fra stationsarealet.

41) Asfaltarbejde. Bygherre har angivet, at der ikke forekommer særligt støjende aktiviteter, men vil opbrydning af asfalt i vejarealer ikke være af støjende karakter? Hvilke maskiner anvendes til denne del af anlægsarbejdet?

Der vil være behov for skærende aktiviteter i forbindelse med asfaltarbejdet, hvor der skæres to riller i asfalten, svarende til bredden af rørgraven. Herefter brydes asfalten i stykker, som efterfølgende graves op og køres væk med lastbiler. Denne proces vil lokalt have en kort varighed. Det sikres at støjende aktiviteter kun sker på hverdage mellem 7.00 og 18.00.

42) Anlægsperioden i markarealer. Bygherre har angivet anlægsperioden til januar-februar 2024. Vil bygherre stadig kunne nå arbejdet, såfremt anlægsperioden rykkes, f.eks. uge 4-9?

Ja, men kun hvis anlægsarbejdet påbegyndes i uge 4, ikke senere.

43) Projektet må ikke hindre fremtidige lavbundsprojekter. Bygherre bedes forholde sig til, at halvdelen af markarealerne er vedtaget som lavbundsarealer, der kan genoprettes.

Projektet vil ikke hindre et fremtidigt lavbundsprojekt. Anlæggelsen og driften af ledningen medfører ikke dræneffekter, på grund af den valgte anlægsmetode. De omkringliggende dræn kan omlægges/afblændes uafhængigt af gasledningens tilstedeværelse, så et vådområde projekt kan gennemføres. Oversvømmelser har ingen betydning for ledningens funktionalitet eller beskaffenhed.

44) Bygherre skriver, at gasledningen i første omgang skal forsyne Nordic Sugar men potentielt også øvrige dele af Nakskov by. I MKR for Gasledning Lolland-Falster står der følgende: 'I driftsfasen vil gasrørledningen understøtte muligheden for udvikling af energikrævende virksomheder, da de kan tilslutte sig gasnettet. Det er ikke muligt for private forbrugere at tilslutte sig gasnettet.' Hvordan hænger det sammen?

I princippet jo, så kan ledningen på sigt blive en del af et ledningsnet, der også kan forsyne private. Det er dog ikke en udvikling vi ser i øjeblikket.